

สถานภาพทางกฎหมายต่อการนำมาตราฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม
มาใช้เพื่อป้องกันมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

นางพรพิมล เรืองกิจ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-833-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL STATUS IN THE COMPLIANCE WITH ISO 14000
FOR PREVENTION OF INDUSTRIAL POLLUTION

MRS. PORNPIMON REAUNGKIT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-833-3

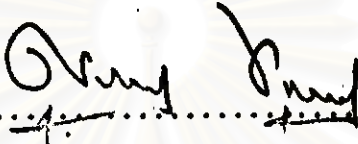
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สถานภาพทางกฎหมายต่อการนำมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการ
จัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อการป้องกันมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

โดย นางพรพิมล เรืองกิจ

ภาควิชา นิติศาสตร์

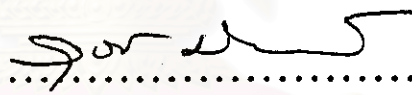
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์

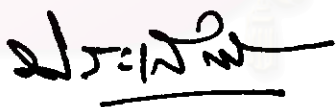
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ จรณชัย ศัลยพงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ตบนิยางกูร)

.....กรรมการ
(อาจารย์เพชรลดา สิงห์เสนี)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิไลวรรณ ทัพวงศ์ศรี)

พรพิมล เรืองกิจ : สถานภาพทางกฎหมายต่อการนำมาตราฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อป้องกันมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม (LEGAL STATUS IN THE COMPLIANCE WITH ISO 14000 FOR PREVENTION OF INDUSTRIAL POLLUTION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 204 หน้า. ISBN 974-637-833-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงสถานภาพทางกฎหมายของมาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม และแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาใช้เพื่อป้องกันมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า การใช้มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้ำระหว่างประเทศ และปัญหามลพิษที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรมซึ่งประเทศไทยผูกพันในฐานะประเทศสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน และองค์การการค้าโลก แต่เนื่องจากมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมมิใช่มาตรการบังคับ จึงต้องแสวงหามาตรการส่งเสริมเพื่อให้ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมหันมาให้ความสนใจ

การวิจัยฉบับนี้ จึง เสนอให้มีการส่งเสริมนำมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้กับโรงงานจำพวกที่ 3 ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 กิจการประเภทที่กำหนดค่าที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งในเขตนิกมอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 เนื่องจากมีมาตรการในการควบคุม ตรวจสอบ และส่งเสริมตามกฎหมาย ที่สามารถแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อประโยชน์ต่อการนำมาตราฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้นได้เสนอให้แก้ไขปรับปรุงประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะสนับสนุนส่งเสริมให้มีการนำมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต ..... วิวัฒน์ สีวงค์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

** C770604 : MAJOR LAW

KEY WORD: ISO 14001 / ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM /EMS

PORNPIMON REAUNGKIT : LEGAL STATUS IN THE COMPLIANCE WITH ISO 14000
FOR PREVENTION OF INDUSTRIAL POLLUTION. THESIS ADVISOR : ASSOC.
PROF SUNEE MALLIKAMARL, Ph.D. 204 pp. ISBN 974-637-833-3

The research has a purpose to study about the legal status of the International Standard for Environmental Management System and the appropriate means employed in prevention of industrial pollution.

The study has found that the use of Environmental Management System in industrial factories is also the means to solve international trade problem and pollution problem resulting from industrial factories. Although Thailand, as a member state, is bound by the International Organization for Standardization and World Trade Organization, but Environmental Management System is not mandatory. It is therefore necessary to provide the promoting measure in order to draw industrial business person attention.

This research recommends that type three factories according to the Factory Act B.E. 2535 ; business activities which are required to do EIA ; and factories located in industrial estate according to the Industrial Estate Authority of Thailand Act B.E. 2522 , to implement the EMS due to those activities have already had control measure , monitoring system and promotion under the laws which such laws could be amended. In addition it is recommended to issue regulation and notification under the Ministry of Science Technology and Environment to support the implementation of the ISO 14001

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต.....Pompinon
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Sune Mallikamarl
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้ความรู้ และคำแนะนำที่มีค่าอย่างต่อเนื่องหาสาระของวิทยานิพนธ์ รวมทั้งแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์จรณชัย ศัลยพงษ์ ประธานคณะกรรมการ อาจารย์ ดร. ประเสสิริฐ ตปนียางกูร อาจารย์เพชรลดา สิงหเสนี และอาจารย์วิไลวรรณ ทังวงศ์ศรี คณะกรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และคำปรึกษาต่าง ๆ ในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณบุคลากรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คุณปริมา หวังวงศ์ วิวรรณ คุณพรรณี อังคสิงห์ และคุณประสงค์ ประยงค์เพชร สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คุณประมวล เจลีย์ว นิตกร กรมควบคุมมลพิษ เจ้าหน้าที่ ศูนย์สารสนเทศกรมโรงงานอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรี คุณสุเทพ อีรศาสตร์ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ที่กรุณาให้การสนับสนุนด้านข้อมูล และเอกสารอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย คุณโกเมท ทองภิญญาชัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัย ตลอดจนคุณอาจารย์ บรรณาธิกร เจ้าหน้าที่ คณะนิเทศศาสตร์และสถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อน ๆ ทุกคนที่ศูนย์กฎหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กาญจนฯ ห้วยหงษ์ทอง ผู้บริหารเทศบาลเมืองราชบุรี และอีกหลายท่านที่ไม่สามารถนำมากล่าวถึงได้ทั้งหมด ที่ให้การอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

และท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนครอบครัวของผู้วิจัย ที่ได้ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	14
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	14
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	15
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	16
บทที่ 2 ISO 14000 กับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	17
2.1 นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศและการจัดการ สิ่งแวดล้อม.....	17
2.2 องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน.....	35
2.2.1 ความเป็นมา.....	41
2.2.2 การกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ.....	43
2.3 ISO 14000.....	35
2.3.1 ความหมายและความเป็นมา.....	41
2.3.2 การดำเนินการตาม ISO 14000	46
2.4 ISO 14001.....	48
2.4.1 ขั้นตอน.....	48
2.4.2 การออกใบรับรอง.....	53
2.4.3 การเตรียมการเพื่อรองรับการนำ ISO 14001 มาใช้...	60

	ช หน้า
บทที่ 3 แนวทางการนำ ISO 14001 มาใช้.....	62
3.1 การนำ ISO 14001 มาใช้ในต่างประเทศ.....	62
3.1.1 ประเทศอังกฤษและยุโรป.....	62
3.1.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	72
3.1.3 กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคเอเชีย.....	77
3.2 การนำ ISO 14001 มาใช้ในประเทศไทย.....	80
3.2.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	81
3.2.1.1 กรมโรงงานอุตสาหกรรม.....	81
3.2.1.2 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	87
3.2.1.3 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.....	93
3.2.2 หน่วยงานภาคเอกชน.....	96
3.2.2.1 สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.....	96
3.2.2.2 องค์กรเอกชน.....	100
3.3 มาตรการจูงใจเพื่อนำ ISO 14001 มาใช้.....	117
3.3.1 มาตรการทางภาษี.....	120
3.3.2 มาตรการส่งเสริมการลงทุน.....	121
3.3.3 มาตรการสนับสนุนและอุดหนุนการเงินจากรัฐ.....	123
3.3.4 มาตรการอื่น ๆ	125
บทที่ 4 การวิเคราะห์กฎหมายเพื่อรองรับการนำ ISO 14001 มาใช้.....	127
4.1 การกำหนดประเภทและระดับมาตรฐานของมลพิษที่ปล่อยออกมา...	129
4.2 การพิจารณาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่อยู่ในข่าย.....	143
4.3 การนำมาใช้.....	156
4.3.1 มาตรการบังคับตามกฎหมาย.....	156
4.3.2 มาตรการโดยสมัครใจ.....	160
4.4 องค์กรที่จะต้องรับผิดชอบ.....	166

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	174
บทสรุป.....	174
ข้อเสนอแนะ.....	192
รายการอ้างอิง.....	198
ประวัติผู้เขียน.....	204

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย